

POLO VAL DO RIO LENGÜELLE EN TERRAS DE ORDES

ROTA DOS CASTROS E DOS MUIÑOS

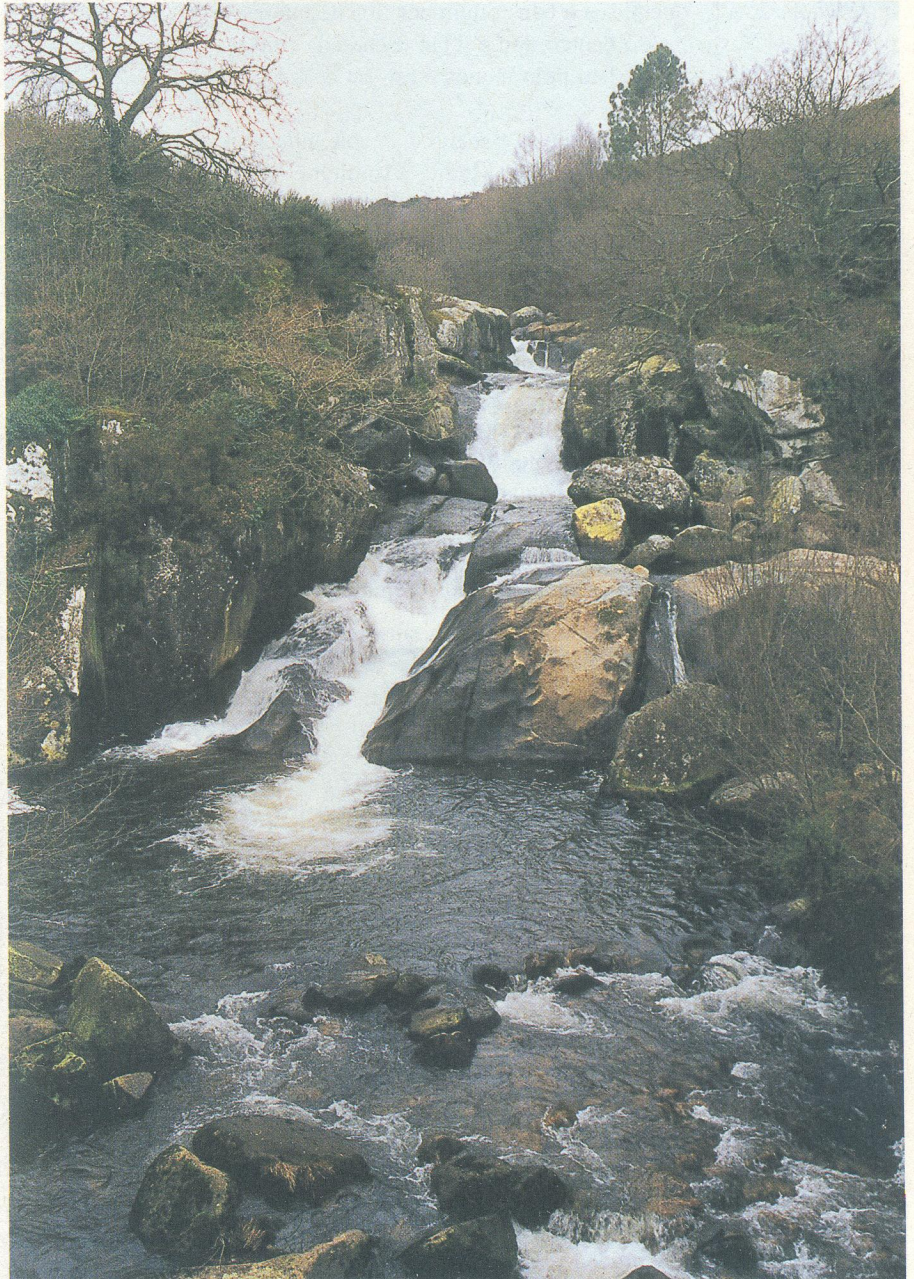
TEXTO: MANUEL RECOUSO SONEIRA. FOTOGRAFIA: RAMIRO RECOUSO LISTE

Oroteiro percorre parte de catro concellos da Comarca de Ordes polos que pasa o río Lengüelle: Ordes, Tordoia, Trazo e Oroso. O río Lengüelle que nace na serra de Montemaior, recolle as augas dos regatos da bisbarra de Ordes para tributa-las ó Tambre, no linde sur desta comarca.

Saímos do lugar de Campo do Mouro, na parroquia de Parada (Ordes). Camiñamos no primeiro tramo dirección poñente, por un camiño enxebre. Á esquerda deixamos unha fraga centenaria, á dereita un monte de aproveitamento tradicional no que, de deixa-lo así, se impondrían as especies autóctonas. Este primeiro tramo é moi levadeiro, o que favorecerá ó camiñante para ir quentando axeitadamente os músculos. Despois de ter percorrido aproximadamente un quilómetro, atopamos unha ponte sobre o Camiño de Ferro. Este foi deseñado estratexicamente aló polos anos vinte, todo ó longo do río Lengüelle, dada a pouca pendente que ten este val. Tamén pasaremos á marxe dereita do río uns metros máis adiante, por unha ponte moderna feita hai pouco, despois de que unha enchente no remate do ano 89, levará a antiga de pedra en mampostería.

Xa nos atopamos na parroquia de Numide (Concello de Tordoia) terra que nalgún tempo ocuparon os Fonseca. Segundo un traballo publicado pola asociación cultural "Obradoiro da Historia" de Ordes, despois confirmado pola Universidade de Santiago, esta familia foi a fundadora desta comarca. Así se afirma despois de estudar un escudo de armas que se conserva no cargadeiro dunha casa en ruínas da aldea de Liste.

Con moi pouca pendente seguimos por un camiño de concentración parcelaria abaixo. Iremos deixando á nosa esquerda unha canle feita de cemento en estado ruinoso. Esta foi construída no mesmo proceso de concentración, non chegando a funcionar (velaquí, hai trinta anos xa se despilfarraba o diñeiro). Estamos na agra da chan; unha vez pasada, á altura da igrexa viramos á dereita para cruza-la pista asfaltada e meternos

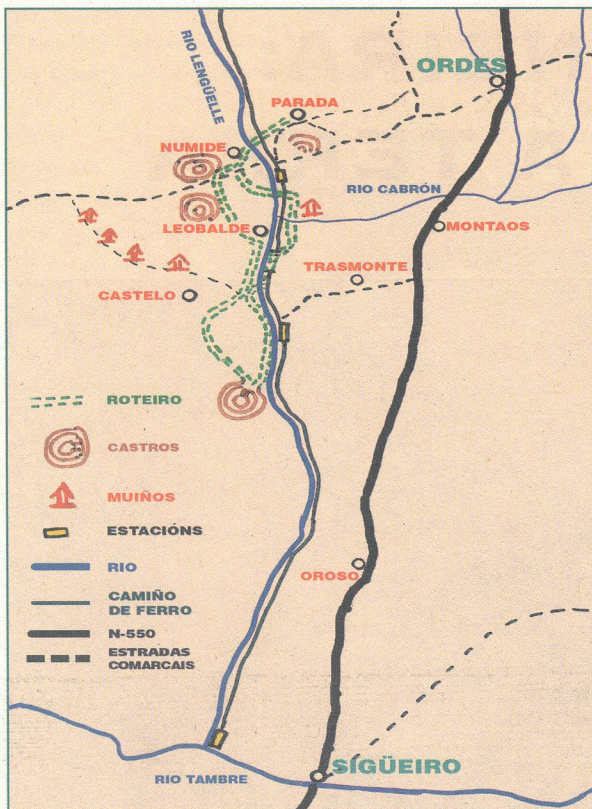

por unha corredoira que pasa por detrás dun caseto feito de cemento e uralita.

Pronto chegamos a unha pequena carballeira onde atopamos unha encrucillada de camiños de carro. Seguimos polo que nos leva á dereita en pequena subida para chegar ó primeiro Castro (do que xa só queda un anaco). De aquí saímos por unha corredoira fonda para seguir o roteiro por un camiño de monte, ata encontrarmos na estrada provincial Ordes-Portomouro. Cruzamo-la e seguimos o camiño de monte. Máis adiante á

dereita, primeiro por pista de terra e despois de asfalto, chegamos ó Castro de Paradela, parroquia de Leobalde, este ben conservado.

Unha vez que visitamos o recinto castrexo, primeiro por camiño de terra e despois por pista de concentración, chegamos á Igrexa da parroquia (dende aquí podemos ver o impacto que están a producir no Coto da Costa, que temos enfrente de nós). Seguindo o camiño tomamos a primeira corredoira á man dereita, que nos levará de novo á beira

do Lengüelle, aquí algo máis alegre e lixeiro, despois de ter recibido uns metros máis arriba, as augas do Cabrón. Quizais aquí foi onde se inspirou Eduardo Pondal cando lle adicou uns versos chamándolle "río de montaña" no seu libro de poemas Queixumes dos Pinos.

Sen afastarnos moito do río neste último tramo, entramos na parroquia de

arranxado polo Concello de Oroso hai pouco tempo. Seguimos o camiño de volta por esta marxe do río ata a altura da aldea de Fosado onde cruzaremos o río pola ponte de Raña para volver ó concello de Tordoia. Aquí, por entre piñeirais, chegaremos á aldea da Pontraga, que lle dá o nome á estación do tren.

Por última vez cruzaremos o río e o Camiño de Ferro para dirixirmos ó punto

Castelo (concello de Trazo), camiñaremos por pistas de concentración. Se imos sobrados de forzas podemos desviarnos polas beiras dun regato cara a aldea da Castiñeira e visitar un grupo de muiños. De volta, un pouco máis adiante podemos facer un pequeno descanso nunha taberna que nos queda de camiño. Aínda nos quedan dende aquí uns dous quilómetros para chegar ó Castro onde daremos volta. De novo neste punto seguiremos cara o río para cruza-lo pola ponte da Garga. Xa estamos na parroquia de Trasmonte (concello de Oroso), seguindo o camiño entre a vía do tren e o río chegaremos ó muiño da Costa,

de partida pasando polo Castro de Parada do que só quedan pequenos vestixios.

FLORA

A especie máis abundante é o piñeiro do país "Pinus pinaster", xuntamente co Piñeiro insigne (Pinus radiata) e o Eucalipto (Eucalyptus globulus). Pero tamén podemos atopar numerosas especies de flora autóctona, como as seguintes:

Carballo (Quercus robur), Carballo albar (Quercus petraea), Cerquiño (Quercus pyrenaica), Ameneiro (Alnus glutinosa), Bidueiro (Betula celtiberica), Freixo (Fraxinus excelsior), Castiñeiro (Castanea sativa), Abeleira (Corylus avellana), Loureiro (Laurus nobilis), Salgueiro (Salix caprea), Sanguiño (Rhamnus frangula), Oliveira de Australia (Acacia melanoxylon), Ciprés común (Cupressus sempervivens), Espiño albar (Crataegus monogyna), Pereira brava (Pyrus pyraeaster), Bieiteiro (Sambucus nigra), Acivro (Ilex aquifolium).

Aparecen tamén, carrasco, toxo, xesta, codeso, carqueixa e queiroa.

FAUNA

Entre a fauna destaca a variedade de aves, e algúns mamíferos: Corvo, pombo, pega rabuda, pega marza, tordo, merlo, estorniño, garza, parrulo, paporrubio, peto, picafolla, gavián, miñado, laberca, escribenta, verderolo, lavandeira, papuxa, chasca, ferreiriño, perdiz, carrizo, raposo, coello, lebre, porco bravo, porco teixo, xeneta, esquio.

